

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 25 Din.

za pol leta 12-50 Din.

Posamezna številka 2 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravišтво:

Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene inseratom:

Pri enkratni objavi

1/1 str. 240 D, 1/2 str. 120 D,

1/4 str. 60 D, 1/6 str. 40 D,

1/12 str. 20 D.

GLASILO „JUGOSL. TRGOVSKE-OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Trgovcem, obrtnikom in industrijem v Sloveniji.

Prvikrat v naši državi gremo v volitve za naše najvišje gospodarsko in stanovsko predstavništvo. Dne 22. septembra bomo volili svoje zastopnike v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

32.000 stanovskih tovarišev bo ta dan odločilo, komu izroči vodstvo stanovskega gospodarskega parlamenta za Slovenijo.

Volimo v času gospodarske krize. Zadnja leta pomenijo dobesedni boj za obstanek. Ravno to trpljenje pa nas je naučilo ceniti skupnost, stanovsko zavest in spoštovanje do Zbornice, ki je naša zaščitnica, glasnica naših teženj in zahtev.

Slovenske obrtnike, trgovce in industrije veže trdna stanovska vzajemnost. Celoten naš stan se je z vztrajnostjo in pogumom poprijel takoj po vojni velikega dela za gospodarsko obnovo Slovenije. Tedaj nam je vojna uničila velik del obrti, trgovine in industrije in nas postavila v čisto nov položaj, ki je diktiral nove naloge in novo delo. Razmeroma hitro smo premagali te težave.

Trpko se spominjamo na najsramotnejši začetek našega preganjanja, ko so naši zatiralci pod naslovom »protidraginjske akcije« uvedli zloglasno preganjanje mnogih naših najstarejših in najsolidnejših tovarišev in jih spravljali v ječo in v velike denarne kazni. To ni bila samo krivica, temveč tudi največja razžalitev slovenskega pridobitnega stanu, ko se je hotelo stigmatizirati nas kot povzročitelje draginje in nas postaviti na sramotni oder.

Nato so nas zadeli udarci centralistične gospodarske politike, ki je grozila demontirati našo industrijo, uničiti obrt in izriniti trgovino. Celotni naš stan se je uprl temu razdiranju narodnega blagostanja.

Ta boj mora iti v strnjenih vrstah naprej. Kriza je čimdalje hujša, enotna obramba vedno bolj potrebna. V tej borbi nas vodi gospodarski parlament Slovenije -- naša Zbornica!

Zato hočemo, da predstavljajo Zbornico najboljši naši tovariši, brez ozira na politično pripadnost, možje, ki bodo znali braniti življenjske interese Slovenije kot gospodarske enote.

Storili smo vse za popolnoma složen nastop vseh volivcev v Zbornico, toda zastopniki centralistične gospodarske politike so žal to onemogočili.

Hočemo, da gospodarstvo Slovenije prosto in neovirano napreduje. Zato proč s škodljivimi poizkusi in preuranjenimi reformami, proč s pretiranim poseganjem oblasti v naše gospodarsko življenje, ki le moti gospodarsko konsolidacijo.

Smo iz naroda in nas ne boli manj kot vse druge stanove draginja, ki ji sledi splošno obubožanje. Zato hočemo uveljaviti načelo pocenitve produkcije, pocenitev potrebščin. Draginjo danes ustvarja pretirani fiskalizem, napačna carinska politika, nezadostnost prometnih sredstev in neurejenost prometnih tarif.

Da posebej poudarimo samo najhujše: krivično davčno preobremenitev, ki zavzema že obeležje oddaje premoženja in nas vse uničuje; socialne dajatve, zlasti bolniško in nezgodno zavarovanje ne služi več svojemu namenu od kar so centralizirali upravo in prenesli naše bogate fonde iz dežele. Tu čaka Zbornico ogromno delo.

Sloves slovenskih pridobitnih slojev je sposobnost in poštenje. Korupcijo in nesolidnost, ki čisto uničuje sadove našega trdega dela, bo celoten stan odločno pobijal.

S tem hočemo utrditi naš dober sloves v inozemskih tržiščih. Kajti izvoz je predpogoj za obstoj naše obrti, trgovine in industrije. Za smotreno pospeševanje izvoza zahtevamo, da se omogoči Zbornici, da sodeluje pri sklepanju trgovskih, carinskih in tarifnih pogodb s tujimi državami. Konkurenčno zmožnost nam mora dati prava prometna politika. Neposredna zveza z morjem je življenjskega pomena za gospodarstvo v Sloveniji. Popolno borzo v Ljubljani zahtevamo ne le s stališča enakosti z drugimi pokrajinami, ampak tudi zato, ker je le ta eden temeljnih pogojev za dvig našega izvoza. Naše novo zastopstvo v Zbornici mora v tem zastaviti vse sile.

Zavedamo se, da je Slovenija gospodarsko najnaprednejši del države. Ne zahtevamo zanjo predpravic, a ravnopravnost ji hočemo izvojevati. Enakost zahtevamo v davčni zakonodaji in praksi. Enakost pri dodelitvi kreditov Narodne banke in obrtnih kreditov. Enakost pri razdeljevanju državnih dobav, enakost v državnih podpori za naše strokovno šolstvo.

Naša Zbornica mora izpolniti svoj vpliv na državno, trgovinsko in finančno politiko. V »Gospodarskem svetu« pripada njenim zastopnikom soodločilen vpliv. Stremljenje za ustvaritev bodoče državne gospodarske zbornice, ki bi v lastnem delokrogu kot ljudsko stanovsko zakonodajno telo odločala v gospodarski in socialni politiki, bo naša Zbornica vztrajno podpirala.

Tovariši! Za izvršitev teh splošno označenih velikih nalog, bomo izvolili iz svojih vrst svobodno in neodvisno vodstvo naše največje gospodarske institucije. Odklanjamo ukazovanje, naj pride od koderkoli.

Za volivne priprave smo osnovali: »**Volivni odbor združenih stanovskih kandidatnih list trgovcev, obrtnikov in industrijcev v Sloveniji**«, ki ima svojo pisarno v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8. Na njegov naslov pošiljajte svoje nasvete, želje in vprašanja.

V složnem in neodvisnem nastopu imamo jamstvo, da izvolimo dobre predstavnike našega stanu, v tem je poroštvo naše zmage.

Za ta veliki namen smo se združili in Vas prosimo, da se nam pridružite.

Naša zmaga mora biti manifestacija enotne gospodarske Slovenije; dokaz, da slovenski trgovci, obrtniki in industrijci v Sloveniji odklanjajo jerobstvo in hočejo prost in zdrav napredek slovenskega gospodarstva.

Zato na delo, zato k zmagi!

Ivan Jelačin ml., predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, predsednik Zveze trg. gremijev za Slovenijo, predsednik ljubljanske borze za blago in vrednote, veletrgovec in industrijec v Ljubljani. **Ivan Ogrin**, podpredsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, stavbenik in industrijec v Ljubljani. **Rudolf Stermecki**, načelnik gremija trgovcev v Celju, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. **Franc Heinrihar**, industrijec, Škofja Loka. **Mihael Rožanc**, predsednik Gremija tiskarnarjev za Slovenijo v Ljubljani. **Janko Tavčar**, veletrgovec in posestnik v Mariboru. **Anton Lipovšek**, gostilničar v Mariboru. **Anton Rojina**, predsednik Jugoslovanske obrtne zveze, industrijec v Ljubljani. **Stanko Lenarčič**, načelnik Trgovskega gremija za logaški okraj, trgovec, Nova vas. **Blaž Zupanc**, predsednik Obrtnega društva v Laškem. **Ivan Polak**, predsednik Obrtnega društva in Obrtne zadruge v Kamniku, usnjar. **Anton Strgar**, načelnik Trgovskega gremija, trgovec v Kamniku. **Vinko Resman**, industrijec in župan v Radovljici. **Franc Lipej**, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, veletrgovec v Brežicah. **Ivan Picek**, trgovec Novo mesto. **Jakob Babnik**, vodovodni inštalater v Ljubljani. **Martin Vrabel**, trgovec, Ptuj. **Marjan Treppo**, industrijec, Brežice. **Jožef Hainer**, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, trgovec, gostilničar in župan v Škofji Loki. **Jernej Ložar**, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, krojaški mojster in gostilničar v Ljubljani. **Hinko Lebinger**, trgovec in župan v Litiji. **Anton Bučar**, trgovec, Brežice. **Matej Gogala**, predsednik Obrtne zveze, mizarski mojster na Bledu. **Ivan Grosek**, trgovec, Trebnje. **Jožef Toporiš**, predsednik Obrtne zveze v Trzinu, krojač. **Josip Lavtižar**, trgovec in župan v Kranjski gori. **Janez Lančič**, pred-

sednik Obrtne zadruge, klepar in posestnik v Gornji Radgoni. **Anton Bulc**, trgovec, Mokronog. **Franc Zavodnik**, predsednik Obrtne zveze, mizarski mojster v Št. Vidu. **Anton Cerar**, lesni trgovec, Kamnik. **Martin Plut**, trgovec in industrijec v Črnomlju. **Josip Borišek**, gostilničar in trgovec v Litiji. **Andrej Čuier**, trgovec in župan, Jesenice. **Janez Vrečar**, mizar, Domžale. **Stanko Floriančič**, trgovec v Ljubljani. **Franc Breznik**, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, pekovski mojster v Prevaljah. **Dragotin Korošec**, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, stavbenik, Gorenje, Rečica ob Paki. **Dragotin Stupan**, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, zidarski mojster, Slov. Bistrica. **Anton Kralj**, svetnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, predsednik Obrtne zveze za Brežiški okraj, sodarski mojster v Brežicah. **Leopold Bruderman**, trgovec in posestnik, Konjice. **Franc Pavlin**, trgovec v Ljubljani. **Rudolf Kovačič**, trgovec v Ljubljani. **Ivan Čadež**, trgovec v Ljubljani. **Franc Žan**, mesarski mojster v Ljubljani. **Vinko Vidic**, čevlarski mojster, Višnja gora. **Franc Pustotnik**, trgovec, Blagovnica. **Ivan Romko**, zidarski mojster, Cerknica. **Jože Sitar**, mizarski mojster, Križe pri Trzinu. **Florijan Gajšek**, trgovec, Loka pri Žusnu. **Vid Murko**, trgovec v Mariboru. **Maks Turnšek**, trgovec, Zlaber pri Mozirju. **Josip Škafar**, trgovec, Beltinci. **Jakob Jaš**, mlinar, Št. Ilj pod Turjakom. **Franc Koražija**, dimnikarski mojster, Maribor. **Štefan Litrop**, čevlarski mojster, Turnišče. **Anton Lekše**, mizarski mojster, Mozirje. **Peter Zadravec**, lastnik mlina in žage, Ormož. **Ivan Srebot**, čevlarski mojster v Ljubljani. **Florijan Rebernik**, kovač v Prevaljah. **Franc Pelko**, krojač, Novo mesto.

Zbor zaupnikov za združeno kandidatno listo.

11. avgusta so imeli volivni zaupniki za združene stanovske liste slovenskih trgovcev, obrtnikov in industrijcev prvo zborovanje v prostorih hotela Štrukelj. Predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Jelačin ml. je v lapidarnih stavkih pojasnil zbranim zborovavcem namen tega zborovanja.

GOVOR G. JELAČINA ml.

Posegel je v predzgodovino volitev in v jasnih obrisih očrtal diktatorske poskuse SDS, da bi ohranila še svojo zadnjo postojanko v Sloveniji — našo zbornico za trgovino, obrt in industrijo.

Govornik omenja dosedanjí trud predstavnikov zbornice, da se za volitve doseže splošni sporazum, ker rodi vsaka borba gotovo sovraštvo in medsebojno rivaliteto, kar je gotovo ravno v gospodarstvu nepotrebno. Mi smo storili vse, da bi do tega sporazuma prišlo in predstavnik SDS, g. Petovar, je nanj že pristal. **A SDS je ta sporazum razbila in zato kategorično odklanjamo vsak poskus zavijanja, da smo bili mi proti sporazumu.**

Mi smo pri pogajanjih jasno videli, da hoče SDS to institucijo izrabiti v strankarske namene. To izpričuje tudi sledeč slučaj: V Kranju, kjer je bilo 100 delegatov gremijev, je 80 odstotna večina napravila sklepe, ki niso povsem všeč SDS. SDS-arska manjšina se je proti volitvam pritožila na ljubljanski magistrat, kjer je njihov gerent dr. Puc volitve takoj razveljavil. Namen SDS je jasen: dobiti še pred splošnimi volitvami v zbornico večino med trgovci, bodisi s terorjem, bodisi na kak drug nepošten način, in tako vplivati na končni izid volitev v trgovsko zbornico. A delali so — vsaj tako upamo — račun brez krčmarja. **Pridobitni slovenski svet je v SDS izgubil vsako zaupanje.** Njena mržnja in osebno sovraštvo do oseb izven SDS ji onemogočujeta vsak sporazum. Ker se oni zavedajo, kako so neprimljivi, skušajo z različnimi triki begati volivstvo. G. Weixl je n. pr. skušal sestaviti v Mariboru neko »stanovsko« listo, seveda samih SDS-arjev. Dr. Kramer je v imenu SDS vodil pogajanja za »sporazum«, pri tem pa zahteval večino v vseh odsekih. Takemu diktatu se seveda ne vdamo, zato gremo samostojno pot.

Rekel sem že, da se SDS ne upa nastopiti odkrito. To vsled tega, ker so grehi na slovenskem gospodarstvu tako ogromni, da jih tudi zanamci ne bodo mogli zlepa popraviti. Za splošnost ta stranka ni storila ničesar, ampak kvečjemu kako malenkost za svoje miljenice. Pred leti sem bil kot član SDS pri sejah gospodo prosil, stavljaj jim predloge, opozarjal jih, naj gledajo na splošnost. A bilo je vse zaman. Cinično je ubijala SDS eksistence in cinično upropaščala naše gospodarstvo. Pomagala je izvesti relacijo 1:4 in s tem oropala Slovenijo ogromnega premoženja. Ta škoda se ne da več popraviti. Z gotovim denarnim zavodom je šlo 150 milijonov dinarjev našega denarja v nič, njegova podjetja pa so za Slovence za vedno izgubljena.

Mi pa zahtevamo enakopravnost Slovenije, njeno gospodarsko samostojnost, mi se upiramo diktatorstvu in mi dobro vemo, da ima naš gospodarski program dovolj prijateljev tudi v drugih zbornicah naše države.

Prihodnje dni bomo v boju. Treba bo veliko in vztrajno delati. Agitirajmo in razjasnjajmo ljudem, da se ne dajo begati od praznih fraz, naj nasprotniki pišejo kar hočejo, saj vemo, da ose glodajo le najboljši sad. Ne bom govoril podrobno o posameznih točkah našega programa, o davčnih, prometnih težavah, o trgovskem šolstvu, o spopolnitvi borze itd. Mi obljublamo resno, da bomo rešitvi vseh teh vprašanj posvetili vso našo skrb. Eno bomo pa najbolj branili: **Naša zbornica mora biti splošni gospodarski forum, a ne objekt diktatorstva ene stranke.**

PODPRESEDNIK OGRIN

pozdravi udeležence zborovanja in poudarja velik pomen bliž-

njih volitev. Iz predzgodovine navaja, da so gospodarski krogi hoteli doseči sporazum. V ta namen so se pogajali on, g. Jelačin in g. Petovar. **Ko je bil že sporazum dosežen, je zastopnik SDS, g. Petovar, naenkrat pri tretji seji izjavil, da ga je SDS odpoklicala in jo bo pri nadaljnjih pogajanjih zastopal dr. Kramer. Dr. Kramer je predlagal, da se pogajati samo SDS in SLS.** SLS je dr. Kramer ponudil skupno 16 mest, čeprav »Jutro« piše sedaj, da 10. Jaz sem zahteval, da se vrše nadaljna pogajanja na dosednji bazi, da se vzdrži sporazum, dosežen z g. Petovarjem. A bilo je zaman in nesramne ponudbe SDS smo kratkoma odbili.

»Jutro« sedaj napada mene in g. predsednika Jelačina, ker sva sklicala to zborovanje. Jaz menim, da sva bila predsednik in podpredsednik zbornice do tega vsaj v toliko opravičena kot gg. Rebek in Žabkar, ki sta skovala v Celju anonimne komiteje. Kot odlični predstavniki naših pridobitnih krogov nesite sklepe tega sestanka v svoje okraje in razkrijate mahinacije nasprotnikov. **Naša zmaga je pa že dobljena, naš program bo zmagal!**

G. predsednik obrtne zadrage v Kamniku Polak je iz Franchettijevih okrožnic drastično naslikal SDS-arsko zlorabo stanovskih zadrug. Zadrugam je SDS-arsko vodstvo že meseca maja poslalo svoje kandidate, da staviijo zadrage eventualne protipredloge do 15. maja t. l. Ko pa so zadrage odgovorile, da bodo že same si postavile kandidate, je gospoda ostala dolžna odgovora!

V debati, v katero so posegli gg. župan Lebinger iz Litije, župan Resman iz Radovljice, župan Hafner iz Škofje Loke, dr. Miroslav Lukan, Ogrin, Jelačin, Polak iz Kamnika, predsednik logaškega trgovskega gremija Lenarčič, Sitar iz Križ, Babnik iz Ljubljane, Lipovšek iz Maribora, Strmečki iz Celja, Ložar in Pavlin iz Ljubljane, Cerar iz Kamnika so se utrdile smernice organizacije in agitacije do podrobnosti. Vsi zborovalci so z navdušenjem sprejeli proglas, ki naj volilec pokaže smer volivnega boja. Z zadovoljstvom je ugotovil ob koncu zborovanja g. predsednik Jelačin, da bodo te volitve prinesle v naše gospodarstvo novo smer, se bo manifestirala naša odločna volja, da hočemo priboriti **Sloveniji tisto samostojnost in enakopravnost, ki ji po vseh božjih in človeških postavah gre.** (Burno pritrdjevanje.)

Volivni boj.

Kakor smo že na drugem mestu poročali, so razpisane volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo in sicer na dan 22. septembra t. l. Volivni imeniki so bili razporejeni do 10. avgusta pri vseh davčnih uradih za posamezne pristojne davčne občine. Imeniki obsegajo čez 32.000 imen industrijcev, trgovcev in obrtnikov, in so razdeljeni po razredih kakor pač posameznik plačuje pridobnino. Zanimivo je, da bo okoli 360 industrijalcev volilo 16 kandidatov in ravno toliko namestnikov, med tem ko bo preko 20.000 obrtnikov volilo ravno tako samo 16 kandidatov oziroma namestnikov. Ker je vseh članov zbornice 48, je takoj jasno, da je najvažnejši faktor pri teh volitvah industrijski odsek in da je bilo potrebno predvsem v tem marsikaj tako urediti, da bodo računi zastopnikov centralistične politike zadovoljivi. Tako najdemo nekatere centralistično-orientirane obrtnike v seznamu industrijcev, nasprotno pa je več odličnih industrijcev uvrščenih v obrtne kategorije. Ravno tako kot pri industrijskem odseku je tudi pri obrtnih kategorijah marsikaj pomanjkljivega in je nujno potrebno, da se vsak posamezni obrtnik ali eden za več skupaj prepriča v volivnem imeniku, če je sploh vpisan in polaga posebno pozornost na to, da je uvrščen v pravilni razred z ozirom na višino plačujoče pridobnine. Ker je reklamacijski rok do 24. t. m. in so imeniki pri davčnih uradih že umaknjeni, je volivni odbor združenih stanovskih list obrtnikov, trgovcev in industrijcev v Sloveniji poskrbel, da lahko v vsakem kraju pridobitni krogi vpogledajo v prepise tozadevnih volivnih imenikov, oziroma se lahko tudi obrnejo pisмено na pisarno preje omenjenega odbora, ki uraduje v pro-

starih Kolodvorska ulica št. 8 pritlično od 9—1 in od 3—6 ure zvečer. V tem volivnem odboru so zastopane vse skupine političnih strank izven SDS, ki je sama tako hotela, da hodi lastno pot.

Ker zastopniki SDS v pridobitnih krogih sami uvidevajo, da je vsled združitve vseh dobromiselnih gospodarskih krogov na eno skupno kandidatno listo njihove politike v smislu centralistične ureditve konec, skušajo vsaj na zunaj to prikriti, da bi se še ostalih zasleplencev v njihovih vrstah ne oprijela malodušnost. V to svrhu uporabljajo vse mogoče trike. Eden najbolj zanimivih je pač ta, kako deluje po navodilih SDS Zveza obrtnih zadrug za nasprotno kandidatno listo. Pred nedavnim časom so zagledale beli dan okrožnice na obrtnike, podpisane samo od najbolj zagrizenih SDS pristašev, v katerih vsiljujejo svoje kandidate obrtnim krogom pod pretvezo, da je ta lista sestavljena od strokovnih obrtnih zadrug v Sloveniji in bi tako marsikaterega obrtnika prevarili in bi v dobri veri, da se gre za stanovsko stvar, glasoval za njo. Zadeva pa dobi popolnoma drugo lice, ako takozvane obrtne zadruge po Sloveniji ogledamo nekoliko bližje. V odborih takih zadrug, ki imajo po svojem ustroju bolj uradni značaj, sedijo skoro izključno sami pristaši SDS, med tem ko njeni člani obstoje iz najrazličnejših skupin, samo iz SDS ne. Da imajo taki odbori predrznost podpisavati razne kandidatne liste v imenu celotnih zadrug, katerih člani so po večini drugačnega mnenja o delovanju SDS v javnosti, je pač višek nesramnosti. Ker je vseh obrtnikov po seznamu volivnih imenikov nekaj čez 20.000 in so vsi po zakonu primorani biti včlanjeni v taki obrtni zadruge, sledi iz tega, da bi pri zadnjih državnoborskih volitvah morala dobiti po celi Sloveniji samo od obrtnikov čez 20.000 glasov, kje pa potem še ostanejo trgovci, uradniki, delavci in drugi stanoviti. Kakor pa so zadnje državnoborske volitve pokazale, je SDS dobila veliko pod 20.000 glasov ter tako nastane uganka, kako da so kar čez noč vsi obrtniki v obrtnih zadrugah postali pristaši SDS, ko odborniki taistih v imenu celih zadrug priporočajo kandidate priznane pristaše SDS, ki jih je strankino načelstvo odobrilo. Obrtniki bodite oprezní pri vsiljevanju kandidatov od strani obrtnih zadrug, ki so včlanjene v Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani in se pokoravajo voditeljem SDS. Vsakemu, ki bi vas s kako tako listo nadlegoval, mu povejte, da se je 11. t. m. vršil v Ljubljani zbor zaupnikov iz pridobitnih krogov, ki so enoglasno sklenili, da se neglede na politično opredeljenje združijo na stanovsko listo, v kateri bodo vsi zastopani izven SDS, ki bi Slovenijo najraje vzeli v zakup za njihove »državotvorne« mahinacije in da hočejo pošteno misleči pridobitni sloji cele Slovenije enkrat za vselej napraviti konec sistematičnemu uničevanju slovenskega premoženja.

Reklamacijsko postopanje za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in Industrijo.

V zmislu razglasa volilne komisije opozarjamo trgovce, obrtnike in industrijce, da v lastnem interesu pravočasno poskrbe za svojo volivno pravico.

Doba od 26. julija do 24. avgusta je določena za vlaganje reklamacij. Kdor hoče reklamirati, mora v reklamaciji točno navesti, **zakaj** reklamira, in **priložiti uradne listine**, iz katerih je razvidno, da so njegove navedbe resnične. Ako bi take listine ne bile priložene, se reklamacija sploh ne bo vpoštevala.

Ako n. pr. kakega upravičenega volivca ni v volivnem imeniku, naj se navede njegovo ime, bivališče in naslov ter priloži potrdilo okraj. glavarja ali občine, da dotični **izvršuje obrt in katero obrt** in potrdilo davčnega urada, da **plačuje davek** (občno pridobnino) in **koliko** je plačuje. Ako pa je kak volivec neupravičeno uvrščen v volivni imenik, je treba navesti številko imenika, pod katero je uvrščen, njegovo ime, poklic in bivališče, kakor je označeno v volivnem imeniku. Dalje treba navesti, **zakaj** dotičnik nima volivne pravice, n. pr.

ker je že umrl (potrdilo župnega urada ali županstva) ali ker je odjavil obrt (potrdilo občine). **Reklamirati more drugega samo ona oseba, ki je sam volivec. Sebe samega lahko reklamira vsakdo.** Ena reklamacija se sme nanašati le na eno samo osebo, odnosno podjetje. Ako bi se ena reklamacija tikala več oseb (volivcev), bi se ne upoštevala.

Reklamacije so poštne proste, ako se na naslovu navede: »V volitveni stvari Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.« Nasloviti jo je treba na: »Volivna komisija Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.«

Nekateri obrtniki izvršujejo istočasno več obrtov. N. pr.: Nekdo je gostilničar plača 80 Din, kot mesar pa 12 Din občne pridobnine, tako da spada kot gostilničar v I. kategorijo, kot mesar pa v IV. kategorijo obrtnega odseka. Volivna komisija je uvrstila vsakega v oni odsek in v ono kategorijo, kjer je najvišje obdavčen, torej v tem primeru v I. kategorijo. Ako tak volivec hoče, da se ga uvrsti v IV. kategorijo (kot mesarja), mora to sporočiti volivni komisiji v teku reklamacijske dobe, to je najkasneje do 24. avgusta. Podobno velja, če je kdo trgovec in obrtnik. Umestno je, da tudi v tem primeru priloži uradna dokazila, dasi to ni predpisano.

Volivci so razdeljeni v tri odseke: **trgovski, obrtni in industrijski**. Vsak odsek je zopet razdeljen v štiri kategorije po višini predpisane pridobnine.

Vzorci za reklamacijo.

I.

Volivna komisija Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Podpisani ugovarjam proti uvrstitvi N. N., mizarskega mojstra iz ... pod št. ... volivnega imenika za obrtni odsek, ... kategorijo. N. N. je umrl leta ... Dokaz potrdilo županstva občine ...

N. N.,

kolar v

uvrščen pod št. ... volivnega imenika ... kategorije.

II.

Volivna komisija Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Podpisani ugovarjam proti volivnemu imeniku, ker se me ni uvrstilo med volivce. Izvršujem ... obrt od ... leta ... ter imam predpisane občne pridobnine ... Din, tako, da imam volivno pravico v ... kategoriji obrtnega odseka. Dokaz priloženi obrtni list, ki naj se mi vrne, in potrdilo davčnega urada.

N. N.,

kovaški mojster

v ... št. ..., občina ...

Dr. Rožič Valentin:

Rudno bogastvo Jugoslavije.

(Dalje.)

Železne rude v okolici mesta Vareša v Bosni so se razvile v velikih plasteh (skladih) in po svoji kakovosti in množini zavzemajo tako važno mesto, da jim v celi srednji Evropi, ki razpolaga v veliki množini z železnimi rudami, ni enakovrstnih.

Človek je te rude že zdavnaj spoznal, jih tudi kopal in talil v nizkih, primitivnih pečeh. Toda danes je v Varešu razvito veliko industrijsko življenje, sezidane so v okolici mesta ogromne peči (plavži) in rudniki se racionalno izčrpavajo.

V Bosni in Hercegovini je še nekaj krajev, kjer so se razvile bogate železne rude. V prvi vrsti omenimo tukaj silne sklade raznih rud v okolici Ljubije.

Razvile so se nedaleč od Ljubije, a v sami najbližji oko-

lici Ljubije računajo količino železnih rud na 50 milijonov meterskih centov. V splošnem sta Bosna in Hercegovina na vsak način najbogatejši pokrajini v naši državi, ki razpolagata z ogromnimi množinami železnih rud. Najbolj so se razvile železne rude v severozapadni in srednji Bosni ter cenijo njih količino na 40 milijonov meterskih centov.

Če pogledamo dalje na vzhod Jugoslavije, tam preko Srbije v Srbijo, pridemo do znamenitega rudnega kraja, kamor so že stari Rimljani zahajali, da so izrabljali balkansko rudno bogastvo. To so kraji okoli srednjega toka reke Morave in reke Sbre, kjer se vzdigne visoka planina Kopaonik, ki je zelo bogata na železnih rudah. Kopaoniški rudniški okraj razpolaga z velikim bogastvom manganovih rud.

Geološke razvojne prilike (razmere) cele Srbije so bile za razvoj železne rude zelo ugodne, zato nahajamo v celi Srbiji železne rude po mnogih krajih večkrat v debelih plasteh. Najdemo jih na jugozapadu Srbije, pa tudi pri Majdanpeku pri Dobri na Donavi, pri Koštunjaku, in Rudniku. Ravnotako se nahajajo bogate rude tudi na najbolj jugovzhodnem delu Jugoslavije, v Macedoniji, ki je že v starem veku vabila s svojim bogastvom k sebi Rimljane.

V srednjem veku, pod vladno srbskih carjev, se je razvilo tamkajšnje rudarstvo do visoke stopnje. Posebno mnogo se je delovalo v Novem Brdu, Prištini, Kratovu ter v okolici Bitolja. Rudarji so bili kakor v Bosni tako tudi tukaj nemški Sasi, a podjetniki so bili Dubrovčani. Razvoj rudarstva je lepo napredoval, blagostanje se je množilo, dokler ni prišla kosovska tragedija, ki je z enim mahom uničila vsa cvetoča rudarska podjetja, ki se še do danes niso mogla zopet dvigniti na prejšnjo stopnjo. Sedaj čakajo tudi ti kraji, da jih zopet začno prekopavati žuljave roke delavčeve ter njihovo skrito blago pridobivati v splošno človeško uporabo.

Toda Jugoslavija ima še druge dragocene in v ljudskem gospodarstvu zelo potrebne kovine. Te kovine so v ozki zvezi z žveplenimi rudami, katerih postanek je posledica strašnih mešanj in hudih potresov, v katerih se je nekdanja nahajala naša zemlja. Bilo je to v najmlajšem razvojnem razdobju naše zemlje. — Kako in iz katerih razlogov, kdo ve! Nekateri mislijo, da je vsled zunanjenega pritiska zemeljske skorje na njeno mehko (tekočo) notranjost pridrla raztaljena masa iz globočin zemeljske notranjosti ter bruhnila pri nekaterih žrelih na dan ter se razlila kot gosta lava.

Izmeček vulkanskega bruhanja se je v tej dobi razprostrl preko cele zemlje, tako tudi po naših krajih. Povdariti moramo, da je lava, ki prihaja iz zemeljske notranjosti, matica vseh počel (elementov), ki so za človeka gospodarske važnosti.

V tej lavi se nahajajo tudi nekateri elementi (prvine) in sestavine, ki se ne nahajajo v tekočem, temveč v plinastem stanju, torej kot plini ali pare izhajajo iz lave.

Ker se v notranjosti naše zemlje pretakajo tudi vode (topli vreli!) in to v velikih globinah, se čisto dogaja, da pridejo iste v stik z onimi razpokami, skozi katere prihaja tekoča lava, a plini in pare, izhajajo iz nje na vse strani, pridejo tudi do onih voda, ki jih potem (vpijajo) vsrkavajo. Tako se zgodi, da zaide v vodne mase različni rudni material (snovi) in vode ga skozi razpoke kamenja izločujejo v obliki raznih rudnin. Na ta način si predstavljamo, da so nastale na primer živosrebrne rude (živo srebro) v Idriji (v Sloveniji), v gorskem okraju pri Trzinu, v Avali južno od Beograda. Na ta način je postala Jugoslavija zemlja, ki producira živo srebro. Pa tudi arzenove rude, ki se sporadično pojavljajo tudi po našem Krasu, toda v veliko večji meri v Bosni in Macedoniji, imajo svoj izvor zahvaliti po večini vročim vodam, ki so hranile v sebi arzenovo sol. Te vrste rude so se razvile v znatni meri v krajih okrog Bitolja, kakor piše Fran Tučan v svojem sestavku: Rudarske prilike v Jugoslaviji. (Glej: Jugoslovansko lišče II. izd. 1922 296—302.) V okolici Bitolja izkopavajo arzenove rude že od l. 1890 dalje in se je mesečno pridobivalo do 70 ton omenjene rude, ki se je izvažala na angleški trg v London.

Izmed krajev, ki so bili posebno ugodni za razvoj bakre-

nih rud, omenimo v prvi vrsti kraj Bor, ki leži na Rdečem Brdu, 30 km severovzhodno od mesta Zaječar ob zapadni bolgarski meji. Rudniki so žal v rokah francoskih pridobitnih družb. V istem kraju imajo Francozi tudi rudnike Čuka-Dulcana, ki imajo še zelo lepo prihodnost radi svojega silnega rudnega bogastva. Letna produkcija (proizvajanje) zadnjih let se je menjavala od 5000 do 6000 ton; leta 1913 je poskočila celo na 7600 ton. Drugo važno nahajališče bakrenih rud je ono pri Majdanpeku, ne daleč od mesteca Milanovac v Srbiji. Že v prejšnjih časih je poznal človek rude pri Majdanpeku. Že stari Rimljani so izkoriščali te rudnike, a v srednjem veku, za časa srbskih carjev je cvetelo tu močno živahno rudarsko življenje. Z navalom Turkov so bili vsi rudniki po Stari Srbiji uničeni, tudi oni v Majdanpeku. Ko so Srbi zopet osvojili te pokrajine, je zopet oživelo rudarsko življenje, in sedaj eksploata (izrablja) tamošnje rudnike neka belgijsko-francoska družba.

V naših krajih se je razvil tudi rudninski material, ki je podoben lepi, lahki srebrni kovini — aluminij t. j. danes znani boksit.

Gospodarska kriza in ukrepi vlade.

Rešitev problema gospodarske krize je stopila zopet v ospredje. Potrebne so bile povodnji, ki so poplavlile cela okrožja, uničile polja, domove in povzročile večmilijonske škode, skratka potrebno je bilo, da je prišla voda dobesedno do grla, da je slednjič prišla tudi vlada do prepričanja, da je neobhodno potrebno, lotiti se treznejšega, smotrenejšega dela. V času najhujših elementarnih nevarnosti, ki so grozile s splošno gospodarsko katastrofo in so tudi faktično uničile dober del poljskih pridelkov in drugih dobrin, je čutila tudi vlada vsaj moralno dolžnost, da začne razmišljati tudi o gospodarskih problemih. Napovedale so se dnevne seje posebnega odseka ministrov in z resnostjo, ki je presenetila vsakega, kdor pozna »veliko razumevanje« naše vlade za gospodarske težnje in kdor zasleduje vladno »gospodarsko delo« se je na prvi seji napovedalo ukrepe, ki naj bi sedanji skoro brezupni položaj omilili. Po prvi seji je pa minul že tretji dan in druge dnevne seje omenjenega odbora ni še bilo. Voda pada, iz poplavljenih krajev prihajajo pomirljive vesti in toplo solnce je usmerilo tudi vladno delovanje na druga pota. Ni več nevarnosti, da utočimo, zato smemo stopiti gospodarski problemi zopet v ozadje.

Mogoče je pa še mnogo boljše, da vlada zamišljenih ukrepov sploh ne izvede. Poznamo gospodarsko delo, ki ga vrši naša vlada s sekiro in žago in ne želimo si ponovitve že znanih radikalnih operacij, na katere bi mogel naš že itak izmučeni gospodarski organizem popolnoma izkrevaveti.

Ni še niti dobro končala prva seja ministrov in že se je govorilo o zakonu o pobijanju draginje, sklenilo se je zvišanje železniških tovornih tarifov, napovedalo zvišanje poštnih pristojbin in da ne govorimo o redukcijah uradniških plač, reducirati se hoče cele oddelke in to baš one, ki so doslej najboljše delovali, do katerih smo imeli vsaj malo zaupanja. Ukinitve oddelka za Slovenijo v notranjem ministrstvu je baje že gotova stvar! Mar naj se s takimi ukrepi rešuje gospodarska kriza?

Želeti bi bilo, da vlada že vendar enkrat določi svoj gospodarski program, definitivno usmeri svojo gospodarsko politiko. Dosedanje delovanje vlade je razvoj gospodarstva samo zaviralo, to moremo mirno trditi vsaj kar se tiče Slovenije, zato se utemeljeno bojimo vsake napovedane intervencije vlade. Značilno je, da se brani vlada sklicati gospodarski svet. Sodelovanje gospodarskih strokovnjakov, preizkušenih praktikov bi edino moglo sugerirati vladi mere, ki so za omiljenje sedanjega obupnega gospodarskega položaja potrebne. Sodelovanje gospodarskega sveta bo edino moglo usmeriti delovanje vlade na pot, ki bi rešila vladni gospodarski voz iz

blata. Vladni ukrepi, ki se ne naslanjajo na predloge iz vrst praktikov, morejo gospodarstvu samo škodovati, zato se jih upravičeno bojimo!

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju 1926.

(Objava zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Hišna najmarina.

Za odmero hišne najmarine za leto 1927/1928 v krajih, v katerih so hišni najmarini zavezana vsa poslopja, torej tudi poslopja, ki niso oddana v najem za leto 1927 v ostalih krajih, so hišni posestniki dolžni, vložiti napovedi o donosu hišne najemščine pri pristojnem davčnem oblastvu do konca meseca avgusta t. l. Izpremembe, ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca l. 1926, se morajo davčnemu oblastvu sproti naznanjevati.

Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja nimajo več nego sedem stanovanjskih prostorov, so upravičeni ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbira tako podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Posebna pridobnina.

Za vložitev napovedi za leto 1926 poteče zadnji rok dne 1. julija 1926. Podjetja, ki še nimajo odobrenih računskih zaključkov za minulo poslovno dobo in torej napovedi še ne morejo predložiti, naj si takoj izposlušajo podaljšanje roka.

III. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati davek po knjigi opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za II. četrtletje 1926 do 31. julija 1926 in hkratu predložiti prijavo.

Zamudniki se še posebej opozarjajo na svojo dolžnost, ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene rednostnih glob.

IV. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. avgusta 1926 dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrtletje 1926. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjavati, če se ne plačajo v štirinajstih dneh po dospelosti, in zaračunavati poleg 8% zamudnih obresti še za opomin 1 paro od vsakega dinarja davčnega zaostanka. Ob istem roku zapade v plačilo tudi pavšalni davek na poslovni promet, ki se plačuje po višini prometa, opravljenega v letu 1925.

V. Davek na zaslužek telesnih delavcev.

Delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi sezname, so dolžni odpremiti pobrane zneske in predložiti seznane do 14. vsakega meseca, delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi, pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja, to je do 14. julija 1926.

VI. Razgrnitev predpisanih izkazov in prizivni roki.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v II. četrtletju 1926, so predpisani izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca julija t. l., kolikor davčni zavezanci niso bili na izgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni.

Prizivni rok se pričinja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

Novice za obrtnike.

Reklamacijsko postopanje za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani traja do 24. avgusta t. l. in opozarjamo vse člane na tozadevni oglas v današnjem listu.

Volivni odbor združenih stanovskih kandidatnih list trgovcev, obrtnikov in industrijcev v Sloveniji se je osnoval na zboru zaupnikov pridobitnih krogov dne 11. t. m. v prostorih hotela Štruklja in ima svoje pisarniške prostore v Kolodvorski ulici št. 8, pritličje ter uraduje od 9. do 1. popoldne in od 3. do 6. ure zvečer izvzemši nedelj in praznikov.

Obrtna zveza v Trzinu priredi obrtno razstavo od 15. avgusta do 22. avgusta t. l. Posebnost te razstave bo obstojala v tem, da bodo vsi razstavljeni predmeti kot dobitki pri srečolovu, ki ga omenjena organizacija v ta namen priredi. Zato priporočamo nakup srečk, da pripomoremo k uspehu obrtne razstave in omogočimo, da bodo v prihodnjem letu tržiški obrtniki in okoličani v še večjem in popolnejšem okvirju priredili razstavo solidno izdelanih predmetov najrazličnejših obrtnih strok.

Tečaj za elektroinstalaterje v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani namerava prirediti v mesecu septembru in oktobru tečaj za elektroinstalaterje v Ljubljani. Pouk bo teoretičen in praktičen. V prvi vrsti se bo proučilo veljavne elektrotehnične predpise. Predaval bo g. ing. A. Dietrich. Tečaj se bo vršil ob večernih urah trikrat na teden. Vsi zainteresirani naj prijavijo svojo udeležbo ustmeno ali pisмено pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani. Krekov trg št. 10 najkasneje do 1. septembra t. l.

Nova knjiga. Izšla je »Obrtna, trgovinska, tvorniška in železniška terminologija«, nemško-slovenski del. Gradivo je zbral Henrik Podkrajšek, profesor Tehniške srednje šole v Ljubljani. Knjigo je založila tiskarna Družbe sv. Mohorja v Prevaljah, 1926, toda dobi se po vseh knjigarnah. Za starejše obrtnike, ki še niso navajeni slovenskih izrazov, bo knjiga zelo dober pripomoček pri slovenskem obratu, pouku in korespondenci. Zato knjigo toplo priporočamo, kajti sami iz sebe moramo ustvariti svojo slovensko obrtno terminologijo. In to nam pomaga Podkrajšekova knjiga. Knjiga ima čisto nove lepe domače izraze, ki so bili doslej neznani. Dr. V. R.

Zdravniška preiskava vajencev. Na predlog okrožnega urada za zavarovanje delavcev je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani sklicala 22. junija t. l. anketo, na kateri se je razpravljalo o zdravniški preiskavi vajencev predno stopijo v učno razmerje pri mojstru. Anketo je vodil zbornični zastopnik, na kateri so bili zastopani razni uradi in posamezne obrtne skupine po delegatih. Misel, da naj se uvede obvezna zdravniška preiskava vajencev predno stopijo v učno razmerje, so pozdravljali vsi zastopniki in udeleženci posameznih organizacij in se izrekli za čim hitrejšo izvršitev tega sklepa. V to svrhu se je izvolil poseben odbor, ki bo sestavil tozadevne predloge na zbornico za trgovino, obrt in industrijo in bo skrbel, da se ta akcija čimprej v praksi uveljavi.

Vajenška razstava v Škofji Loki. Nne 29. junija t. l. je bila otvorjena v Škofji Loki razstava vajenških del. Razstavljeni so bili okusni mizarski izdelki, nadalje ključavničarski in kolarski izdelki. Posebna komisija obstoječa iz strokovnih učiteljev je ocenila posamezne izdelke in na to določilo nagrade za najboljše izdelke. Žal da razstavni odbor ni razpolagal z večjimi svotami in je bil prisiljen omejiti nagrade na skrajno mero in pri tem kolikor toliko prizadjal žalosti posameznim vajencem.

Ob tej priliki se nam vsiljuje vprašanje, zakaj sploh obstoja pri naših uradih oddelek za obrtno šolstvo, ako nima niti najmanjše zneske na razpolago, da bi prispevali ob enakih prilikah za dodelitev nagrad in s tem pripomogel do hitrejšega napredovanja in izpopolnitve v posameznih obrtnih strokah.

Zobne naprave na račun bolniškega zavarovanja. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani sporoča, da bo v bodoče postopal glede prispevkov za zobovje zavarovanih članov po novih poostrenih predpisih in sicer samo za nujne slučaje. Toliko v pojasnilo, da ne bo nepotrebni reklamacij.